

Sarah Vanhee: "Voor de tekst ben ik de stad beginnen te bekijken als de habitat van individuen die zich bewegen van meeting tot meeting. Formeel, informeel."

©MARC GYSENS

Sarah Vanhee, blikvanger van Kunstenfestivaldesarts

'Als een vriendelijke indringer'

ELSENE – "Ik wilde iets proberen met vrijuit spreken. Wat de Grieken parrèsia noemden: een spreken waarin je jezelf blootgeeft en zo gevaar loopt. Omdat je niet weet wat je gaat veroorzaken. Hoe of wat juist wist ik niet, tot ik op een dag wakker werd: Lecture For Every One, dat moet het zijn! Een lezing voor iedereen. Een lezing over de spanning tussen het individu en het collectieve." Sarah Vanhee is met haar "Lecture for Every One" een blikvanger van het Kunstenfestivaldesarts 2013. Het hele festival door, drie weken lang.

Ik ben op het idee gekomen door twee overwegingen die zich op een bepaald moment in mijn hoofd hebben samen-gevoegd tot één idee. De eerste overweging betrof een levenslange haat-liefderelatie die ik met theater heb als plek die moeilijk echt politiek kan zijn. Omdat je al met een bepaalde verwachting zit en in een bepaald dispositief. Omdat je slechts één bepaald publiek bereikt. De constante twijfel dus: Wat voor zin heeft het voor mij om theater te maken? De tweede overweging is iets dat daarmee gepaard gaat: bezig zijn met een denken over de maatschap-

pij en een bepaalde kritiek op diezelfde maatschappij. Of die nu constructief is of niet. Het trof me dat zo'n denken steeds gebeurt binnen een groep, waarvan de afzonderlijke componenten al sowieso min of meer op dezelfde lijn zitten. De ene zal het misschien wel anders verwoorden dan de andere — waardoor er polariteiten kunnen ontstaan — maar die eenheid van denken is er wel degelijk. Wat het minder interessant maakt, omdat de situatie te affirmatief is. Als ik het bijvoorbeeld wil hebben over een groot thema als 'vrijheid' is het voor mij interessanter dat te doen met

mensen van buiten mijn eigen gemeenschap. Van buiten mijn comfortzone. Door de ontmoeting, de confrontatie en misschien ook de botsing van ideeën." Waar Sarah door vorige projecten ook is achtergekomen, is dat het spreken van mens tot mens haar boeit. "Proberen te spreken vanuit een humanistisch perspectief en niet vanuit partijpolitiek of abstracte filosofie. Waarbij er duidelijk heel veel mogelijk is, als je tracht gangbare retoriek te vermijden. Als je echt investeert in het vertalen van ideeën op een manier die bij iedereen kan aankomen. Zodat we

niet door de 'grote ideeën' hoeven geleefd te worden, maar onszelf als actoren daarbinnen kunnen zien. Daarbij wil ik ook het probleem van de taal doorbreken: binnen een bepaalde groep heerst een bepaalde homogeniteit, waardoor er ook verwacht wordt dat er een bepaalde taal wordt gehanteerd. Ik wil daar een wig indrijven, als de vreemdeling die binnenkomt. Een vreemdeling die een taal hanteert, die het mogelijk maakt met verschillende mensen over grote dingen te spreken en dat niet louter over te laten aan mensen die daarover debatteren. Zonder ironie, zonder cynisme".

Cercle Gaulois

Het moeilijkste van al, was het schrijven van de tekst. "Hoe kan je iets heel complex op een manier verwoorden die voor iedereen toegankelijk is? En vijftien minuten is niet lang hé, ik was dus ook sterk beperkt door de tijd. Voor de tekst ben ik de stad beginnen te bekijken als de habitat van individuen die zich bewegen van meeting tot meeting. Formeel, informeel. Ook al gebruik ik simpele taal, toch is mijn lezing politiek in die zin dat ik praat over de maatschappij als een co-creatie van iedereen. Als iets wat iedereen in stand houdt." Er komt zoveel bij kijken, dat Sarah het onmogelijk op haar eentje kon bolwerken. De steun van het Gentse productiecentrum Campo en een mooi team rondom haar, was dan ook onontbeerlijk. "Een team dat een jaar lang hecht naar dit moment heeft toegewerkt. Een taak van primordiaal belang was daarin weggelegd voor Kristien Van den Brande. Zij is het die voor mij op zoek is gegaan naar verschillende plekken waar mensen sowieso samen zijn. Aan haar was het om telkens een vertrouwenspersoon met beslissingsrecht te vinden,

die zou toelaten dat ik het samenzijn onderbreek om mijn lezing te brengen. Zonder dat de anderen daarvan vooraf op de hoogte zijn gebracht. En na de lezing verdwij ik weer." "Omdat we het noodzakelijkerwijs niet wilden doen binnen bekende kringen is Kristien moeten infiltreren in het hele stedelijke weefsel van Brussel. Van de Cercle Gaulois tot een voetbalploeg van mensen in precare levensomstandigheden, het leger... Verschillende situaties waarin mensen samen zijn met een bepaald doel. Ik praat bijvoorbeeld over angst, ik praat over individueel leven of samenleven. Het zijn geen woorden die je op een reguliere vergadering of bijeenkomst gebruikt. Op geen enkel moment is het veroordelen, het is vragen

"Ik wil het probleem van de taal doorbreken: binnen een bepaalde groep heerst een bepaalde homogeniteit, waardoor er ook verwacht wordt dat er een bepaalde taal wordt gehanteerd"

oproepen. Het brengt symboliek, een metafoor binnen de groep. Het is dan ook niet voor niets een kunstproject, ik denk wel dat het mensen uit hun evenwicht brengt. Er is niets dat duidelijk maakt wat van ons wordt verwacht, wat moeten we hier nu mee? En dat vind ik goed." "De ene keer lees ik in het Nederlands, de andere keer in het Engels, soms in Nederlands met een paar passages in het Frans. Als het volledig in het Frans moet — wat een paar keer zo zal zijn — is het Mylène Lauzon, een Franstalige schrijfster, dramaturge en performanceartieste die het in mijn plaats doet. Eén keer zal het ook simultaan vertaald worden naar het Arabisch en een keer naar het Lingala. We zijn er wel degelijk helemaal voor gegaan, we hebben 46 verschillende plekken in Brussel gevonden. En het werkt, dat hebben de zes try-outs in Gent ons geleerd. Gelukkig maar, anders zou ik hier nu niet zo rustig zitten. Daarbovenop sta ik nog eens vier keer in de Beursschouwburg. Ik ben benieuwd, heb er geen idee van of het in het theater past. In de Beursschouwburg zullen de mensen aanwezig zijn om mij te zien, zal het geen groep zijn bij

wie ik 'toevallig' langskom. De homogeniteit is dus heel anders."

Van Amsterdam naar Brussel

Na Brussel gaat *Lecture For Every One* ook naar andere steden, over de grenzen heen. De drie weken van het Kunstenfestivaldesarts blijft het echter uitsluitend bij Brussel. Brussel, waar Sarah nu drie jaar woont, Brussel dat een inspiratiebron was. "Fantastisch is het om hier te kunnen beginnen. Brussel is zo'n groot knooppunt van verschillende zaken en gemeenschappen, op alle mogelijke niveaus, formeel en informeel. We hebben in onze research veel geleerd over concentraties van macht. Gemerkt dat als je een echt goede contactpersoon hebt, die persoon ervoor kan zorgen dat je op verschillende plekken terecht kan. Het blijft natuurlijk steeds binnendringen in iets en mensen kunnen daar weigerachtig tegenover staan. Er zijn er dan ook die neen hebben gezegd. Wat hadden wat graag de lezing in het Europees Parlement gehouden, tijdens een plenaire zitting, maar het kon niet. Ondanks het feit dat ik pro-Europa ben, heb ik gemerkt dat het net de stap te ver is, dat Europa te ver van de burger ligt. De bevestiging van het ondoordringbare. Voor de rest hebben we overwegend positieve reacties gekregen. Mede omdat het KunstenFestival een mooi visitekaartje is."

"Ik ben ook blij in Brussel te kunnen leven. Uit Amsterdam, waar ik heb gestudeerd en zeven jaar heb gewoond, ben ik letterlijk wegvlucht. Al ben ik er wel degelijk aan de bak gekomen, al heb ik er toffe mensen leren kennen. Het is gewoon een vrij harde stad om te leven. Een woonst vinden is praktisch onmogelijk, de huurprijzen swingen de pan uit. Ik leefde er letterlijk in twee koffers, ben op die zeven jaar tijd elk jaar moeten verhuizen. Het klimaat was toen ook al niet meer aangenaam, zeker voor de cultuur en de zorgsector... Al het onkruid moet blijkbaar van tussen de voegen uit. En, eerlijk gezegd, op artistiek niveau gebeuren in Brussel veel interessantere dingen. Brussel voelt ook meer kosmopolitisch aan. De kunstenaarsgemeenschap is veel interessanter dan in Amsterdam. De mensen bevragen elkaar, bekritisieren elkaar, gaan naar elkaars voorstellingen kijken."

Karel Van der Auwera

www.lectureforeveryone.be
www.sarahvanhee.com
www.kfda.be
www.campo.nu

De hele reeks nalezen?
www.brusselnieuws.be/ingesprekmet

De *Lecture For Every One* wordt tijdens het Kunstenfestivaldesarts op heel wat verschillende locaties gebracht.

3 VRAGEN AAN KIM DELCOUR

'Oneindig veel variaties op 111 nummers'

Geboren en getogen 'op Scheut' (Anderlecht) en nu gesetteld 'op Ossegem' (Molenbeek) heeft de 37-jarige doedelzakspeler Kim Delcour een hedendaagse bijbel van nieuwe folkmelodieën gecomponeerd.

Hoe geraakt iemand gefascineerd door folkmelodieën?

Kim Delcour: "Ik heb mijn hele schoolloopbaan tot het Conservatorium in Brussel gestudeerd, en ging van kinds af aan met mijn ouders elke woensdag mee naar de folkdansen van de Sint-Maartensgilde onder de knie. Vanaf mijn veertiende componeerde ik ook nummers. Alle ideeën werkte ik zelf uit en sinds 1998 gebruik ik ze als lesgever fluit en doedelzak in Asse, Dilbeek en Sint-Agatha-Berchem."

Wie kan met dit boek aan de slag?

Delcour: "Eigenlijk staan er 123 nummers in het boek. Het is het basismateriaal om veelzijdige variaties op te bouwen. Een folkmelodie is doorgaans kort; het is aan de spelers om versieringen toe te voegen. Er zitten wel pittige oefeningen tussen, van geconcentreerde rappendechnieken tot de articulatietoefeningen voor vingervlugheid op instrumenten. Muzikanten, lesgevers, leerlingen en autodidacten kunnen in alle vrijheid op elk nummer voortbouwen. Dit boek biedt *standards* aan."

Hoe kan dit boek een eigen leven leiden?

Delcour: "Er is weinig nieuws voorhanden. Ik zal deze nummers de volgende twintig jaren door mijn leerlingen laten spelen. Sommige nummers als *Advenit Legio* staan al op

Kim Delcour prikkelt muzikanten met een ware partituerschacht.

cd. Het leidt tot een injectie van materiaal voor trekkzak, fluit, doedelzak, viool, gitaar, piano... Ik ben zelf altijd op zoek geweest naar toffe melodietjes, maar met de oude manuscripten en repertoirecarnets heb je geen kant-en-klare speelmuziek. Dit boek vult die leemte op: traditie is een gids, maar deze nummers bewijzen dat het genre modern blijft, in een registijl van de Lage Landen."

JMB

Meer dan 111 nieuwe folkmelodieën voor alle instrumenten (Kim Delcour), 20 euro, www.muziekmozaiek.be

REDACTIE BRUSSEL DEZE WEEK Flageyplein 18, 1050 Brussel, 02-226.45.40, fax 02-226.45.69, info@bdw.be, www.bdw.be. **ABONNEMENTEN** Josiane De Troyer (abo@bdw.be), 02-226.45.45, fax 02-226.45.69. Gratis binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Rest van België 15 euro per jaar; IBAN: BE07424552982266, BIC: KREDBEBB van Brussel Deze Week vzw. Buiten België 25 euro per jaar. **OPLAGE** 70.490 exemplaren. **PROMOTIE EN DISTRIBUTIE** Ute Otten (ute.otten@bdw.be), Paul De Weerd, Maurice Droogh. **ADVERTISING MANAGER** Rika Braeckman (rika.braeckman@bdw.be), 02-226.45.41, 0477-97.21.27, fax 02-226.45.69. **MARKETING MANAGER** Frederik Welslau (frederik.welslau@bdw.be). **HOOFDREDACTIE** Anne Brumagne (anne.brumagne@bdw.be). **EINDREDACTIE** Ken Lambrechts (ken.lambrechts@bdw.be). **REDACTIE** Jean-Marie Binst (jeanmarie.binst@bdw.be), Christophe Degreef (christophe.degreef@bdw.be), Bettina Hubo (bettina.hubo@bdw.be), Patrick Jordens (patrick.jordens@bdw.be), Steven Van Garsse (steven.vangarsse@bdw.be), Danny Vileyn (danny.vileyn@bdw.be). **REDACTIESECRETARIAAT** Isabelle De Vestele (isabelle.devestele@bdw.be), Gerd Hendrickx (gerd.hendrickx@bdw.be). **MEDEWERKERS** Michaël Bellon, Lieven Bulckaert, An Devroey, Eva Hilhorst, Ilah, Wauter Mannaert, Francis Marissens, Karolien Merchiers, Niels Ruël, Bruno Schols, Tim Schoonjans, Freddy Smekens, David Steegen, Benjamin Tollet, Georges Tonla Briquet, Nick Trachet, Steven Vandenberg, Tijs van den Boomen, Karel Van der Auwera, Matthias Vanheerentals. **FOTOGRAFEN** Bart Dewaele, Sander de Wilde, Anja Galicia, Marc Gysens, Ivan Put, Herman Ricour, Dieter Telemans, Saskia Vanderstichele, Jo Voets. **VORMGEVING** Peter Dhondt (peter.dhondt@bdw.be). **FINANCIËLE ADMINISTRATIE** Manu De Hertogh (manu.dehertogh@bdw.be). **VERANTWOORDELIJKE UITGEVER** Anne Brumagne, BDW, Flageyplein 18, 1050 Elsene. **ALGEMENE DIRECTIE** Marijke Vandebuerie (marijke.vandebuerie@bdw.be). Brussel Deze Week wordt gedrukt op de persen van de nv Roularta, Meiboomlaan 33, 8800 Roeselare en wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

ONS MAILEN? Al onze mailadressen zijn volgens dezelfde structuur opgebouwd: voornaam.naam@bdw.be (losse bestanddelen van voornaam of naam aan elkaar, en zonder trema's, verbindingstrepen en andere tekens).

MEER CULTUUR
DE HELE WEEK ROND OP

brussel
nieuws.be